

S-5/SANH/05/21

TDP (Honours) 5th Semester Exam., 2021

SANSKRIT

(Honours)

FIFTH PAPER

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

Answer **eight** questions, taking **two** from each Unit

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

UNIT—I

1. Discuss the characteristic features of the Rgvedic God 'Agni' or 'Indra' as described in your text. 10
2. Translate preferably in English any two of the following : 5×2=10

(a) अग्निर्होता कविक्रतुः
सत्यश्चित्रश्रवस्तमः।
देवो देवेभिरा गमत् ॥

22M/130

(Turn Over)

(b) सूर्यो देवीमुषसं रोचमानां

मर्यो न योषामभ्येति पश्चात्।

यत्रा नरो देवयन्तो युगानि

वितन्वते प्रति भद्राय भद्रम् ॥

(c) पूषा गा अन्वेतु नः

पूषा रक्षत्वर्वतः।

पूषा वाजं सनोतु नः ॥

(d) हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रै

भूतस्य जातः पतिरेक आसीत्।

स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां

कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

3. Explain in Sanskrit with reference to the context
any one of the following :

10

(a) सं गच्छध्वं सं वदध्वं

सं वो मनांसि जानताम्।

देवा भागं यथा पूर्वं

संजानाना उपासते ॥

(b) अक्षैर्मा दीव्यः कृषिमित् कृषस्व

वित्ते रमस्व बहु मन्यमानः।

तत्र गावः कितव तत्र जाया

तन्मे विचष्टे सवितायमर्यः ॥

UNIT—II

4. Explain with illustrations any two of the following : 10
 (a) छन्दसि परेऽपि 5×2=10
 (b) अनुदात्तौ सुप्पितौ
 (c) अतोभिस ऐसु, बहुलं छन्दसि
 (d) देवताद्वन्द्वे च
5. Write a clear note on the Vedic Infinitive (वैदिक त्मन्). 10
6. Analyze in Pada-form (पदपाठ) with proper accents any two Mantras from Question No. 2 of this question paper. 5×2=10

UNIT—III

7. Give a comprehensive note on the Philosophical Hymns of the *Rgveda*. 10
8. Make an elaborate discussion on the education system in the Vedic period. 10
9. Give a broad account of the contents of the *Atharvaveda*. 10

UNIT—IV

10. “येनाहं नामृता स्याम्, किमहं तेन कुर्याम्।”
Who said this and to whom? Discuss the means of attaining immortality as described in the *Bṛhad-āraṇyakopaniṣad*, Chapter IV, Brāhmaṇa V. 2+8=10

11. Explain in Sanskrit with reference to the context any one of the following : 10

(a) अनन्दा नाम ते लोका अन्धेन तमसावृताः।

तांस्ते प्रेत्याभिगच्छन्त्यविद्वांसोऽबुधो जनाः॥

(b) यदैतमनुपश्यत्यात्मानं देवमञ्जसा।

ईशानं भूतभव्यस्य न ततो विजुगुप्सते॥

12. Translate preferably in English any two of the following : 5×2=10

(a) तद् यथा तृणजलायुका तृणस्यान्तं गत्वान्यमाक्रम-
माक्रम्यात्मानमुपसंहरत्येवमेवायमात्मेदं शरीरं निहत्याविद्यां
गमयित्वान्यमाक्रममाक्रम्यात्मानमुपसंहरति।

(b) एकधैवानुद्रष्टव्यमेतदप्रमेयं ध्रुवम्।

विरजः पर आकाशादज आत्मा महान् ध्रुवः॥

(c) अथ ह याज्ञवल्क्यस्य द्वे भार्ये बभूवतुर्मैत्रेयी च कात्यायनी च,
तयोर्ह मैत्रेयी ब्रह्मवादिनी बभूव, स्त्रीप्रज्ञैव तर्हि कात्यायनी, अथ
ह याज्ञवल्क्योऽन्यद्वृत्तमुपाकरिष्यन्।

★★★

TDP (Honours) 5th Semester Exam., 2020
(Held in 2021)

SANSKRIT

(Honours)

FIFTH PAPER

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer **eight** questions, taking **two** from each Unit

*Candidates are required to give their answers in their
own words as far as practicable*

UNIT—I

1. (a) Discuss the characteristic features of the
Rgvedic God Sūrya as described in your text. 10

Or

(b) Write in your own words the contents of
the Akṣa-sūkta as described in the Rgveda
Samhitā.

2. Translate preferably in English any two of the following : 5×2=10

(a) उप त्वाग्ने दिवेदिवे
दोषावस्तर्धिया वयम्।
नमो भरन्त एमसि ॥

(b) पूष्णश्चक्रं न रिष्यति
न कोशोऽव पद्यते।
नो अस्य व्यथते पविः ॥

(c) व आत्मदा बलदा यस्य विश्वं
उपासते प्रशिषं यस्य देवाः।
यस्य छायामृतं यस्य मृत्युः
कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

(d) यस्मान्न ऋते विजयन्ते जनासो
यं युध्यमाना अवसे हवन्ते।
यो विश्वस्य प्रतिमानं वभूव
यो अच्युतच्युत् स जनास इन्द्रः ॥

3. Explain in Sanskrit with reference to the context any one of the following :

(a) स नः पितेव सूनवे-
ऽग्ने सूपायनो भव।
सचस्वा नः स्वस्तये ॥

- (b) समानी व आकृतिः
समाना हृदयानि वः।
समानमस्तु वो मनो
यथा वः सुसहासति ॥

UNIT—II

4. Explain with illustrations any two of the following Sūtras : 5×2=10

(a) निपातस्य च

(b) तिङ्ङितिङः

(c) ज्नित्यादिर्नित्यम्

(d) अनुदात्तं पदमेकवर्जम्

5. Write a clear note on Vedic Upasarga (वैदिक उपसर्ग). 10

6. Analyze in Pada-form (पदपाठ) with proper accents any two Mantras from Question No. 2 of this question paper. 5×2=10

UNIT—III

7. Give a comprehensive note on the Brāhmaṇa literature. 10

8. What is Vedāṅga? Give an idea about the Nirukta and the Vyākaraṇa belonging to the Vedāṅgas.

2+4+4=10

9. Discuss about the Secular Hymns of the Ṛgveda. 10

UNIT—IV

10. Give a description of the process of transmigration of Soul as revealed in the *Brhadāranyakopaniṣad*, Chapter IV, Brāhmaṇa IV. 10

11. Explain in Sanskrit with reference to the context any one of the following : 10

(a) अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽविद्यामुपासते।

ततो भूय इव ते तमो य उ विद्यायां रताः ॥

(b) स वा एष महानज आत्माऽमरोऽजरोऽमृतोऽभयो।

ब्रह्माभयं वै ब्रह्माभयं हि वै ब्रह्म भवति य एवं वेद ॥

12. Translate preferably in English any two of the following : 5×2=10

(a) अणुः पन्था विततः पुराणो

मां स्पृष्टोऽनुवित्तो मयैव।

तेन धीरा अपियन्ति ब्रह्मविदः

स्वर्गं लोकमित ऊर्ध्वं विमुक्ताः ॥

(b) मनसैवानुद्रष्टव्यं नेह नानाऽस्ति किञ्चन।

मृत्योः स मृत्युमाप्नोति य इह नानेव पश्यति ॥

(c) न वा अरे पत्युः कामाय पतिः प्रियो भवत्यात्मनस्तु कामाय

पतिः प्रियो भवति। न वा अरे जायायै कामाय जाया प्रिया

भवत्यात्मनस्तु कामाय जाया प्रिया भवति।

TDP (Honours) 5th Semester Exam., 2019

SANSKRIT

(Honours)

FIFTH PAPER

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer eight questions, taking **two** from each Unit

*Candidates are required to give their answers in their
own words as far as practicable*

UNIT—I

1. Discuss the characteristic features of the R̥gvedic God 'Indra' or 'Hiranyagarbha' as described in your text. 10
2. Translate preferably in English any two of the following : 5×2=10

(a) अग्निः पूर्वेभिर्ऋषिभि-
रीड्यो नूतनैरुत ।
स देवाँ एह वंक्षति ॥

(Turn Over)

(b) सं पूषन् विदुषा नय

यो अञ्जसानुशासति ।

य एवेदमिति ब्रवत् ॥

(c) प्रेहि प्रेहि पृथिभिः पूर्वोभि-

र्यत्रा नः पूर्वे पितरः परेयुः

उभा राजाना स्वधया मदन्ता

यमं पश्यासि वरुणं च देवम् ॥

(d) समानो मन्त्रः समितिः समानी

समानं मनः सह चित्तमेषाम् ।

समानं मन्त्रमभि मन्त्रये वः

समानेन वो हविषा जुहोमि ॥

3. Explain in Sanskrit with reference to the context
any one of the following :

10

(a) चित्रं देवानामुदगादनीकं

चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।

आप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षं

सूर्यं आत्मा जगतस्तस्थुषश्च ॥

(b) द्वेष्टिं श्वश्रूरपं जाया रुणद्धि

न नाथितो विन्दते मर्दितारम् ।

अश्वस्येव जर्ततो वस्त्यस्य

नाहं विन्दामि कितवस्य भोगम् ॥

UNIT—II

4. Explain with illustrations any two of the following Sūtras : 5×2=10
- (a) आज्ञसेरसुक्
(b) अनुदात्तौ सुप्पितौ
(c) समासस्य
(d) व्यवहिताश्च
5. Write a clear note on Vedic Subjunctive (लेट् लकार). 10
6. Analyse in Pada-form (पदपाठ) with proper accents any two Mantras from Question No. 2 of this question paper. 5×2=10

UNIT—III

7. Give an account of the contents of the *Atharvaveda*. 10
8. Discuss in brief about the Dialogue Hymns (संवादसूक्तस) of the *R̥gveda*. 10
9. Give an account of the position of women in *R̥gvedic* society. 10

UNIT—IV

10. Discuss the means of attaining immortality as described in the *Bṛhadāraṇyakopaniṣad*, Chapter IV, Brāhmaṇa V. 10

11. Explain in Sanskrit with reference to the context any one of the following : 10

(a) यदा सर्वे प्रमुच्यन्ते कामा येऽस्य हृदि श्रिताः।
अथ मर्त्योऽमृतो भवत्यत्र ब्रह्म समश्नुते ॥

(b) अनन्दा नाम ते लोका अन्धेन तमसावृताः।
तांस्ते प्रेत्याभिगच्छन्त्यविद्वांसोऽबुधो जनाः ॥

12. Translate preferably in English any two of the following : 5×2=10

(a) यथा पेशस्कारी पेशसो मात्रामपादायान्यन्नवतरं कल्याणतरं रूपं
तनुते एवमेवायमात्मेदं शरीरं निहत्याविद्यां गमयित्वाऽन्यन्नवतरं
कल्याणतरं रूपं कुरुते।

(b) एष नित्यो महिमा ब्राह्मणस्य
न वर्धते कर्मणा नो कनीयान्।
तस्यैव स्यात् पदवित् तं विदित्वा
न लिप्यते कर्मणा पापकेन ॥

(c) अथ ह याज्ञवल्क्यस्य द्वे भार्ये बभूवतुमैत्रेयी च कात्यायनी च।
तयोर्हं मैत्रेयी ब्रह्मवादिनी बभूव, स्त्रीप्रज्ञैव तर्हि कात्यायनी, अथ
ह याज्ञवल्क्योऽन्यद्वृत्तमुपाकरिष्यन् [उवाच] ।

★★★